

staren och Chefen för artilleriet, Generalmajoren m. m. Friherre Fabian Jakob Wrede, vid afskedstagandet tillkomma;

Och täcktes Kongl. Maj:t, enligt Stats-Rådets underdåniga tillstyrkande, i nåder gilla nämnda förslag samt förordna, att i enlighet dermed nådig Proposition, sådan den finnes detta protokoll bilagd, skulle till Riksdagen afgå.

Ex protocollo

M. J. Bandelin.

N:o 19.

Ank. till Riksd. Kansli den 29 Jan. 1867, kl. 11 f. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående befrielse för Löjtnanten L. M. Törngren från honom ålagd ersättningsskyldighet, i följd af ångkorvetten Orädds sammanstötning med Ryska handelsbriggen Fanny; Gifven Stockholms Slott den 22 Januari 1867.

Hos Kongl. Maj:t har Sekundlöjtnanten, numera Löjtnanten vid Kongl. Flottan Lars Mauritz Törngren i underdånighet anhållit, att af särskild nåd varda befriad från honom ådömd skyldighet till ersättande af de kostnader, som blifvit Kronan åbragta i följd af timad sammanstötning emellan ångkorvetten Orädd samt Ryska handelsbriggen Fanny.

Af de denna fråga rörande handlingar inhemtas:

att ångkorvetten Orädd, som på eftermiddagen den 16 Maj 1863 under befäl af Kapitenen Pantzerhjälm afgått från Carlskrona på expedition till rikets vestra kust, under lugnt och vackert väder samt klar luft, i sigte af Sandhamma-

rens fyrrar, på natten sammanstött med Ryska handelsbriggen »Fanny», förd af Skepparen F. R. Kurtze och stadd på färd från hemorten Libau till England med trälast, hvarvid briggen så illa skadades, att den, flytande på lasten, måste af korvetten tagas i släptåg och införas till Ystad, der den sedermera undergick en tidsödande och kostsam reparation, innan resan kunde fortsättas;

att, efter korvettens återkomst till Carlskrona, undersökning om tilldragelsen hållits inför stationens krigsrätt, dervid Skepparen Kurtze uppgifvit sina ersättningsanspråk, enligt företedda handlingar, i haveri till ..... R:dr **29,201: 13.**
 för minskad fraktvinst under reparationstiden ..... » **3,000: —**
 taxerad skada å lasten ..... » **72: 30.**

R:dr R:mt **52,273: 43,**

förutom **1,800 R:dr** i månaden, räknadt från den **1 Juli 1863** och tilldess han, efter gäldande af haverikostnaden, kunde fortsätta resan;

att Krigshofrätten, efter vederbörlig handläggning af det dit öfverlemnade målet, genom utslag den **26 Augusti 1864** förklarar att, som någon felaktighet vid briggen Fannys manövrering icke kunnat läggas dennes befäl till last, ombordläggningen borde ensamt tillskrifvas bristande uppmärksamhet från ångkorvettens sida, samt att, enär anmärkning om oriktigt förfarande icke emot Chefen eller någon annan af besättningen å Orädd, än Sekundlöjtnanten Törngren, förekommit och denne funnits, genom åsidosättande af den uppmärksamhet, som honom i egenskap af vakthafvande officer å korvetten vid tillfället ålegat, hafva vållat dennas ombordläggning med briggen Fanny, han alltså, jemlikt **2 kap. 13 § Krigs-artiklarne**, dömdes att undergå extrajudiciell bestraffning enligt vederbörande Stationsbefälhafvares bestämmande, äfvensom att ersätta all den genom ombordläggningen förorsakade skada och förlust, samt i sådant afseende till Kongl Maj:t och Kronan utgifva ej mindre beloppet af kostnaden för reparationen å Orädd, enligt utan anmärkning lemnad räkning, med **917 R:dr 51 öre**, än ock hvad Kongl. Maj:t och Kronan till följd af de utaf Skepparen Kurtze mot densamma väckta anspråk, öfver hvilka det icke tillkomme Krigshofrätten att sig yttra, komme att vidkännas; hvarförutan Törngren tillförbands att för inställelse vid Krigsrätten ersätta derstädes i målet hörda vittnen;

att Törngren, under anförande till sitt försvar, att han, genom af fartygschefen anbefallda pejlingar af Sandhammar-fyrrarne, varit hindrad att egna odelad uppmärksamhet åt korvettens manövrering, hos Kongl. Maj:t i underdånighet öfverklagat Krigshofrättens berörda utslag, med anhållan, att detsamma måtte upphävas och klaganden frikännas ej mindre från det honom ådömda straff än den honom ålagda ansvars- och ersättningsskyldighet, men att, i händelse utslaget i nåder skulle finnas lagligen grundadt, ersättningsskyldigheten måtte, med afseende å ofvan anförda omständighet och hans oförmåga att någonsin kunna gälda det

stora ersättningsbeloppet, honom af gunst och nåd eftergifvas, äfvensom Törngren företett ej mindre bevis om oförmåga att nedsätta ifrågavarande belopp, än ock borgen för sin person;

att Högsta Domstolen, som förehaft målet den 8 Mars 1863, funnit skäl ej vara anfördt, som kunde verka ändring i Krigshofrättens utslag; hvaremot, i afseende på den sökta eftergiften af ersättningsskyldigheten, handlingarne öfverlemnats till Sjöförsvars-departementet;

att Törngren sedermera undergått den honom ålagda extrajudiciela bestraffning;

att, i afseende på ofvanberörda, Skepparen Kurtze tillkommande, ersättning, denne yrkat att af Kronan utbekomma full godtgörelse, enligt de afgifna räknningarne, för den genom ifrågavarande påsegling honom och hans fartyg åbragta skada, samt att Kongl. Maj:t under den 30 December 1863, vid det redan då utredda förhållande att sammanstötningen och deraf härflytande följder varit att tillskrifva ensamt bristande uppmärksamhet å ångkorvetten Orädds styrning, i nåder funnit Svenska Kronan, såsom egare af samma korvett, icke skäligen böra undandraga sig att, i första hand och intilldess den till skadan vållande kunde lagligen varda till ersättnings gäldande förbunden, godtgöra kostnaden för det främmande fartygets iståndsättande m. m. samt fördenskull förordnat, att af samma kostnad så stor del, hvartill rederiet eller fartygsbefälhafvaren kunde med någon säkerhet anses berättigad, skulle af Statsverket, under förbehåll af dess rätt till godtgörelse af den som vederborde, få till Skepparen Kurtze eller hans befullmäktigade ombud förskottsvis utgifvas med 20,000 R:dr R:mt^o, hvilket belopp ock till åtlydnad häraf blifvit från Statskontoret den 28 Januari 1864 utanordnadt;

att, vid beredning af ärendet, i hvad det rörde ersättningsfrågan, till underdånig föredragning inför Kongl. Maj:t, flera väsendtliga anmärkningar emot den af Skepparen Kurtze afgifna haveriräkning förekommit, hvarföre den ansetts böra undergå behörig granskning af någon i behandlingen af haverifrågor erfaren person, och att, af denna anledning, Dispatchören i Stockholm J. A. Nordvall anmodats att en dylik granskning af Kurtzes ersättningsanspråk verkställa;

att, enligt bemälde dispatchörs skriftligen afgifna embets-utlåtande, skadeersättningen till Kurtze icke skäligen kunde bestämmas högre än till R:mt R:dr 27,883: 54 öre, jemte ränta å 6 procent på de å detta belopp återstående 7,883 R:dr 54 öre, räknad från den 28 Januari 1864 till den dag, å hvilken sistnämnda medel utbetalades;

att, vid härefter skedd underdånig föredragning af berörda ärende inför Kongl. Maj:t den 31 Augusti nästlidne år, i nåder förklarats att, ehuru visserligen dåmera, sedan Kongl. Maj:t med Dess Högsta Domstol gillat Krigshofrättens uti förevarande mål gifna utslag, Sekundlöjtnanten vid Flottan Törngren vore förpligtad att ersätta all den genom ifrågavarande ombordläggning förorsakade skada och förlust; likväl och då sig visat, att denne, åtminstone för det närva-

rande, vore oförmögen till skadans gäldande, funne Kongl. Maj:t, vid detta förhållande och i stöd tillika af grunden för förberörda nådiga beslut den 30 December 1863, Svenska Kronan, såsom egare af ångkorvetten Orädd, böra i första hand vidkännas fullgörandet af den Törngren ålagda ersättningsskyldighet och följaktligen till Skepparen Kurtze, utöfver ofvannämnda redan till honom afräkningsvis utlemnade belopp och under enahanda dervid fästadt förbehåll om Kronans rätt att af Törngren söka sitt åter, äfven utgifva hvad af den fordrade ersättningen vidare kunde finnas böra bemålde skeppare eller hans rederi skäligen tillkomma; hvarjemte Kongl. Maj:t, med godkännande af Dispachören Nordvalls liquidationsförslag, under ofvannämnda förbehåll om Törngrens ersättningsskyldighet, i nåder förordnat, att omförmälde tillskottsbelopp, 7,885 R:dr 54 öre R:mt, jemte ränta derå enligt den föreslagna beräkningsgrunden, skulle ytterligare såsom förskott af Statsverkets medel utgå samt af Statskontoret under förskottstitel anordnas och till Skepparen Kurtze eller hans ombud i behörig ordning utbetalas; Kurtze dock öppet lemnadt att, om han icke med den honom sålunda tillerkända ersättning åtnöjdes, emot Kronan, i den ordning gällande sjölag föreskrifver, vidare utföra den talan, hvartill han kunde finna sig befogad; och

att, till följd af detta nådiga beslut, enligt hvad Statskontoret uti underdånig skrifvelse den 31 nästlidne December anmält, Skepparen Kurtze och Handlanden m. m. J. E. Gamper såsom gemensamt egare af förenämnda handelsfartyg, genom behörigen befullmäktigadt ombud, fått den 22 förutgångne Oktober emottaga det dem tillerkända återstående ersättningsbelopp, 7,885 R:dr 54 öre jemte 6 procent ränta derå från den 28 Januari 1864 till liquidationsdagen, eller tillhoppa 9,171 R:dr 18 öre R:mt, emot det, att bemålde fartygsegare skriftligen erkänt sig hafva blifvit godtgjorde för samtliga reparationskostnader samt för den yrkade skadeersättningen, för tidsspillan o. s. v., och förklarar, att de ej ega någon vidare fordran hvarken hos Kongl. Svenska Regeringen eller mot sagda Kongl. krigskorvett.

Beträffande Löjtnanten Törngrens underdåniga anhållan om eftergift af den honom i målet numera slutligen ålagda ersättningsskyldighet, hvilken, utom skadeståndet till Skepparen Kurtze och hans meddelegare i briggen Fanny, 29,171 R:dr 18 öre, omfattar kostnaderna för afhjelpande af de ångkorvetten Orädd genom ifrågavarande sammanstötning åbragta skador till belopp af 917 R:dr 51 öre, eller tillsammans 30,088 R:dr 69 öre, samt ersättning till tvänne båtsmän för inställelse till vittnesförhör vid Krigsrätten i Carlskrona; så och enär den Törngren till last lagda felaktighet vid korvettens manövrering icke synes hafva innefattat någon uppenbar vårdslöshet utan snarast varit att hänföra till bristande rådighet och sinnesnärvaro i det afgörande ögonblicket, har Kongl. Maj:t häruti samt i den omständighet att Törngren, såsom, enligt företedt vederbörligt intyg, saknande annan tillgång än sin lön, skulle bringas på fullkomligt obestånd och

derigenom nödgas att lemna tjensten, i fall omförmälda betydliga ersättningsbelopp hos honom utkräfdes, utan att Staten derigenom vunne någon väsendtligare minskning i sin förlust, funnit Sig ega skälig anledning att, med förklarande att Löjtnanten Törngren icke kan frikallas från utgifvande af godtgörelsen till tvänne af Krigsrätten för vittnesförhör inkallade båtsmän, nu föreslå Riksdagen att medgifva, det bemälda Löjtnant, som, enligt sina förmäns vitsord, i öfrigt visat goda anlag och håg för tjensten samt derjemte städse ådagalagt ett hedrande uppförande, fördenskull och med afseende på här förut anförda bevekande omständigheter, må befrias från fullgörandet af den honom i öfrigt ålagda ersättningsskyldighet och att, i händelse af Riksdagens bifall härtill, så väl hela den briggen Fannys befälhafvare och egare tillerkända samt af dem numera utbekomna ersättningssumma som ofvanberörda för ångkorvetten Orädds iståndsättande beräknade kostnadsbelopp må i Statsverkets räkenskaper få afskrifvas.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas det Utskott, till hvars behandling frågan varder af Riksdagen hänskjuten; Och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen. År och dag som ofvan.

CARL.

B. von Platen.

*Utdrag af Protokollet öfver Sjöförsvars-Ärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen uti Stats-Rådet å Stockholms
Slott den 22 Januari 1867.*

Närvarande:

Hans Excellens Herr Justitie-Statsministern Friherre *De Geer*,
Hans Excellens Herr Statsministern för Utrikes Ärendena Grefve *Manderström*,
Statsråden: Grefve *von Platen*,
Lagerstråle,
Bredberg,
Reuterskiöld,
Lagercrantz och
von Ehrenheim.

Departementschefen, Statsrådet Grefve von Platen, föredrog i underdånighet:

1:o.

Härefter uppläste Departementschefen till justering ett, i öfverensstämmelse med nu, på Statsrådets enhälliga tillstyrkande, fattade beslut, uppsatt förslag till Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående befrielse för Löjtnanten L. M. Törngren från honom ålagd ersättningskyldighet i följd af ångkorvetten Orädds sammanstötning med Ryska handelsbriggen *Fanny*;

Och täcktes Kongl. Maj:t, uppå Stats-Rådets underdåniga tillstyrkan, berörda förslag, sådant det finnes detta protokoll bilagdt, i nåder gilla samt befalla att, i enlighet dermed, nådig Proposition skulle till Riksdagen expedieras.

Ex protocollo

Carl Silfversvärd.